

RECENZII ȘI NOTIȚE BIBLIOGRAFICE REVIEWS

Barbara Hellensleben (ed.), *Einheit in Solidarität. Die offiziellen Dokumente der Orthodoxen Synode auf Kreta 18. bis 26. Juni 2016, Münster, 2016, IV+112 pp.*

A apărut deja traducerea în limba germană a documentelor oficiale ale Sinodului din Creta, prin grija renumitei profesoare romano-catolice, specialistă în relațiile dintre Biserica Romano-Catolică și Biserica Ortodoxă, Dr. Barbara Hellensleben, ca rezultat al muncii Institutului pentru Studii Ecumenice a Universității Freiburg/Fribourg, Elveția. După cum rezultă din *Cuvântul înainte* (p. I-IV) al editoarei, traducerea germană era deja terminată pentru publicare la 17 iulie 2017, la mai puțin de o lună după Sinodul din Creta.

Ideea traducerii germane a documentelor oficiale ale Sinodului din Creta, aflăm tot din același *Cuvânt înainte*, s-a născut deja cu ocazia Sfintei Liturghii de la finalul Sinodului din Creta. Scopul acestei ediții germane este de a pune la dispoziția celor interesați textele oficiale ale Sinodului din Creta într-o altă limbă decât cele oficiale ale Sinodului: greacă, rusă, engleză și franceză. De asemenea această inițiativă ar corespunde mesajului general al Sinodului, anume să ne deschidem inima fără compromis spre oameni și spre problemele lor.

Textele publicate pe site-ul oficial al Sinodului, <https://www.holycouncil.org/> au stat la baza acestei traduceri. Aflăm de asemenea (p. III) că domnul Nikolaj Thon, membru al Secretariatului Adunării Episcopilor Ortodocși din Germania, care în același timp este și redactor al revistei *Orthodoxie aktuell*, a pus la dispoziția editoarei traducerea unor texte ale Sinodului deja publicate. Toate textele astfel primite au fost comparate cu versiunile din diferitele limbi și, prin urmare, îmbunătățite. Suntem totuși anunțați că nu poate fi vorba de „o traducere bisericesc-aprobată” (p. III).

În afară de documentele oficiale ale Sinodului, volumul mai cuprinde traducerea germană a următoarelor texte:

- *Enciclica patriarhală și sinodală despre convocarea Sfântului și Marelui Sinod al Bisericii Ortodoxe* publicată în Constantinopol de Duminica Ortodoxiei anului 2016 (p. 1-4);
- *Organizarea și modul de lucru a Sfântului și Marelui Sinod al Bisericii Ortodoxe* (p. 5-12);
- *Cuvântarea Sanctității Sale Patriarhul Bartolomeu în sesiunea de deschidere a Sfântului și Marelui Sinod* (p. 13-29);
- *Liste cu numele membrilor delegațiilor Bisericii Ortodoxe, a consilierilor care au însoțit delegațiile și a observatorilor reprezentând diferite biserici și organizații ecumenice și confesionale* (p. 102-112).

Recenzii

În ceea ce privește listele, Prof. Barbara Hallensleben precizează că prezentul volum își asumă un anumit „risc” prin publicarea lor atât de timpurie, întrucât este posibil să li se mai aducă actualizări și corecturi ulterioare (p. III). Lista membrilor delegațiilor Bisericii Ortodoxe și a consilierilor care au însoțit delegațiile au fost preluate de pe site-ul oficial al Sinodului (p. 102), iar lista observatorilor a fost preluată după *KNA – Ökumenische Informationen* (p. 112).

Textele sunt publicate fără nicio notă explicativă sau comentarii, nici măcar cu privire la cuvintele alese să traducă anumite noțiuni. Așa cum explică editoarea „fiecare traducere este în același timp o explicație (p. II), prin urmare există loc pentru îmbunătățiri. Nu am verificat integral traducerea oferită, ci doar parțial. Pot să afirm că este o traducere excelentă care poate fi folosită de cei care doresc să scrie în germană despre Sinodul din Creta. Traducerea în sine arată interesul mare al lumii catolice de limbă germană pentru Sinodul din Creta.

Pr. Conf. Dr. Habil. Daniel Buda

Jan Jorrit Hasselaar, Peter-Ben Smit (editori), *An Ongoing Conversation. The Great Patriarch in the Netherlands, The Old Catholic Church of the Netherlands*, 2015, 167 pp., cu numeroase ilustrații, ISBN 978-90-70596-74-3.

Prezentul volum documentează vizita realizată de Patriarhul Ecumenic Bartolomeu în Olanda, între 23-27 aprilie 2014. Volumul este introdus de către Joris A.O.L. Vercammen, Arhiepiscop de Utrecht și lider al Uniunii de la Utrecht, Biserica Veche-Catolică (p. 9-10) precum și de Dr. John Chryssavgis, Consilier teologic al Patriarhiei Ecumenice în chestiuni de ecologie (p. 12-13). Capitolul întâi descrie prima zi a vizitei, 23 aprilie 2014, și include textul cuvântului de bun venit rostit la aeroportul Schipol din Amsterdam de Dick Schoon, episcop vechi-catolic de Haarlem (p. 16-17).

Capitolul al doilea (p. 18-65) descrie programul celei de-a doua zi a vizitei care a cuprins o rugăciune de amiază în Catedrala veche-catolică din Utrecht, o întâlnire cu reprezentanții Comunității iudaice din Olanda, o întâlnire cu liderii Grupului Bisericilor Ortodoxe, Orientale, Anglicană și Veche-Catolică din Olanda, o vecernie solemnă în catedrala veche-catolică din Utrecht cu participarea mai multor personalități, între care Cardinalul Eijk și ambasadorul Greciei, o cină festivă cu participarea primarului Utrechtului și rostirea prelegerii Quasimodo în catedrala din Utrecht. În acest capitol sunt publicate următoarele texte: o reflecție asupra întâlnirii reprezentanților comunității iudaice olandeze cu Patriarhul Ecumenic scrisă de către Rabinul Awraham Soetendorp, cuvântarea rostită de Arhiepiscopul Vercammen cu ocazia întâlnirii cu liderii Grupului Bisericilor Ortodoxe, Orientale, Anglicană și Veche-Catolică din Olanda, cuvintele de bun venit la vecernia din catedrala din Utrecht rostite de reprezentantul laic al Comitetului Executiv al Bisericii Vechi-Catolice din Olanda, doamna Alice Parmentier și de Arhiepiscopul de Utrecht Joris Vercammen; cuvântarea rostită la vecernie de Patriarhul Ecumenic. De asemenea cuprinde două reflecții asupra vecerniei din catedrala din Utrecht scrise de Rev. Klaas van der Kamp, Secretarul General al Consiliului Național al Bisericilor din Olanda, respectiv